

Otwieramy „akademicki pomnik” dla św. Jana Pawła II. Rozmowa z rektorem Angelicum o. Michałem Paluchem OP

Nasz uniwersytet to wyjątkowe miejsce, aby zbudować „akademicki pomnik” dla św. Jana Pawła II. Mam nadzieję, że Instytut będzie swoistym „zarażaniem źródłem”, których wody zanoszą jego idee na krańce świata – mówi o. prof. Michał Paluch OP, rektor Papieskiego Uniwersytetu Świętego Tomasza z Akwinu w Rzymie (Angelicum) o inauguracji Instytutu Kultury św. Jana Pawła II w rozmowie przeprowadzonej dla Katolickiej Agencji Informacyjnej.

(Krzysztof Tomasik, KAI): Dlaczego Instytut Kultury św. Jana Pawła II powstał na Angelicum?

O. prof. Michał Paluch: Przede wszystkim dlatego, że ks. Karol Wojtyła, przyszły papież Jan Paweł II, studiował na naszej uczelni w latach 1946-48 i tu obronił pracę doktorską pt. „Zagadnienia wiary u świętego Jana od Krzyża”. To jest pierwszy oczywisty powód. Drugą przyczyną jest to, że refleksja nad kulturą potrzebuje podstawowego narzędzia, jakim jest filozofia, w duchu tomistycznej refleksji nad tajemnicą Boga, świata i człowieka. Jak pamiętamy św. Tomasz z Akwinu w swoim dziele dążył do harmonii między rozumem a wiarą. Dlatego kiedy chcemy wejść w dialog ze współczesnym światem, to właśnie takiego podejścia bardzo nam potrzeba. Dla racjonalnej refleksji filozoficznej i teologicznej spotkanie ze współczesną kulturą jest fundamentalnym punktem wyjścia.

Kiedy powstała idea utworzenia Instytutu?

Z inicjatywy o. Macieja Zięby w 2018 r. spotkałem się z przedstawicielami Fundacji Futura – Iuventa i Fundacji Świętego Mikołaja. Ich przedstawiciele zwrócili się do Angelicum z inicjatywą utworzenia początkowo katedry, a później Instytutu Kultury św. Jana Pawła II. Jest to zatem inicjatywa polskich partnerów i finansowana przez polskich, prywatnych darczyńców. Można powiedzieć, że jest to piękny „akademicki pomnik” ufundowany papieżowi Polakowi przez polskich darczyńców.

Inauguracja Instytutu ma miejsce w czasie pandemii koronawirusa, która odsłoniła wiele problemów, z którymi boryka się świat i Kościół. „Filozoficznie” zapytam: na jakie ważne obecnie problemy odpowiada nam duchowe i intelektualne dzieło św. Jana Pawła II?

Każdy kryzys, w tym obecny związany z koronawirusem, stawia przede wszystkim pytanie o naszą tożsamość i naszą ludzką wspólnotę. Jan Paweł II w sposób mistrzowski potrafił pokazywać, że przyjmowanie i przeżywanie swojej tożsamości, jako silnej tożsamości, w przypadku chrześcijan nie prowadzi do tego, by się zamykać na drugą osobę, ale polega na tworzeniu przestrzeni dla innej osoby, która inaczej myśli i przeżywa rzeczywistość. Innymi słowy św. Jan Paweł II pokazuje nam drogę, że nie pomimo naszej tożsamości, ale ze względu na naszą tożsamość powinniśmy budować wspólnotę. Pomaga on nam w przyjęciu, umocnieniu, rozkwicie naszej tożsamości i ze względu na

nią, w budowaniu szerszej wspólnoty w duchu akceptacji drugiej osoby i solidarności. To jest odpowiedź Jana Pawła II na najbardziej palące problemy obecnego kryzysu w jakim znalazł się świat.

Kto będzie wykładał w Instytucie?

Instytut będzie działał w ramach wydziału filozofii Angelicum, dlatego chcemy pozyskać do kierowania nim polskiego dominikanina, który będzie filozofem. Natomiast w tym roku szefem będzie o. Ryszard Rybka, który od 20 lat jest na naszej uczelni profesorem teologii moralnej. Przede wszystkim pragniemy, aby Instytut działał dynamicznie i dlatego będziemy zapraszali na semestr, cały rok akademicki lub krótsze okresy czasu, profesorów filozofii i teologii z najwyższej półki z Polski i całego świata. Pierwszymi gośćmi będą: znany francuski filozof prof. Rémi Brague z paryskiego uniwersytetu Sorbona i ks. Franciszek Longchamps de Bérier. Chcemy też zaprosić Jarosława Kiliana, aby poprowadził warsztaty na temat sztuki o Hiobie, napisanej przez Karola Wojtyłę. To są plany na pierwszy rok. Patrzymy w przyszłość ostrożnie, gdyż nie wiemy jak długo będzie trwał obecny kryzys.

Ponadto chcielibyśmy w przyszłości wrócić do tradycji seminariów „Nauka-Religia-Dzieje” z udziałem Jana Pawła II, które były organizowane w letniej rezydencji papieskiej w Castel Gandolfo. Byłyby to zamknięte seminaria dla osób wywodzących się z różnych środowisk i nurtów intelektualnych, które diagnozowałyby stan współczesnej kultury i zajmowałyby się najważniejszymi problemami Kościoła i świata.

Oczywiście nasza działalność będzie uzależniona od tego, na ile uda nam się pozyskać sponsorów w Polsce i na świecie. Zaczęliśmy już działania poza Polską, poszukujemy osób, którym nasza idea Instytutu wyda się ważna i droga. Jeśli uda nam się znaleźć większe środki, to chcemy uruchomić fundusz stypendialny dla studentów z Polski, którzy chcieliby przyjechać np. na studia doktoranckie, semestralne itp. na Angelicum oraz studentów z zagranicy, którzy chcieliby poznać polski dorobek Jana Pawła II w naszej ojczyźnie.

W Polsce nie jest znany powszechnie Papieski Uniwersytet św. Tomasza z Akwinu w Rzymie. Kim jesteście?

Papieski Uniwersytet św. Tomasza z Akwinu jest jednym z siedmiu uniwersytetów papieskich w Rzymie. Jest prowadzony przez dominikanów, a jego korzenie sięgają średniowiecznego dominikańskiego domu studiów generalnych, założonego w XIII wieku, w którym nauczał Akwinata. Na Angelicum 1200 studentów reprezentuje 97 narodowości. Samo spotkanie z taką różnorodnością ludzi pozostawia w człowieku ślad na zawsze. Edukacja odbywa się w języku włoskim i angielskim na czterech wydziałach: teologii, filozofii, prawa kanonicznego i nauk społecznych. Angelicum stawia sobie za cel kształcenie liderów w Kościołach lokalnych na całym świecie, m.in. przyszłych profesorów w seminariach duchownych, przełożonych w różnych kongregacjach zakonnych, a także biskupów, arcybiskupów, kardynałów, a może i... przyszłego papieża (śmiech).

Wybitnych absolwentów już zebrała się duża grupa....

Oczywiście Jan Paweł II to najwybitniejszy nasz absolwent. Nie wiem, ile czasu, a może wieków będziemy czekali na studenta, który mu dorówna. Ale mamy w tej grupie dwóch ostatnich przewodniczących Konferencji Episkopatu Polski: abp. Józefa Michalika i abp. Stanisława Gądeckiego, czy kard. Konrada Krajewskiego. Byli też wybitni przedstawiciele teologii i myśli katolickiej jak: o. Józef Maria Bocheński, o. Marie-Dominique Chenu, czy Martin Grabmann. Nasz uniwersytet to wyjątkowe miejsce, aby zbudować akademicki pomnik dla św. Jana Pawła II. Mam nadzieję, że Instytut będzie swoistym „zarażaniem źródeł”, których wody zainoszą jego idee na krańce świata.

Czy będzie można w ramach Instytutu zdobywać stopnie naukowe?

Stopnie naukowe można zdobyć w ramach normalnych procedur uniwersyteckich. Jak na razie Instytut jest uzupełnieniem i wzbogaceniem wydziału filozofii. Ponadto jest to projekt, który będzie miał charakter interdyscyplinarny, gdyż jak wiemy kultura jest jak krew w organizmie i daje życie każdemu wydziałowi naszej uczelni. Liczę bardzo, że Instytut będzie stymulował także projekty interdyscyplinarne.

Czy wystarczy wam środków na finansowanie Instytutu?

Mamy środki finansowe na stosunkowo skromne funkcjonowanie przez najbliższych pięć lat. Dlatego bardzo zależy nam na jak najszerszym rozpowszechnianiu działań Instytutu. Mam nadzieję, że w ramach

obchodów stulecia urodzin św. Jana Pawła II uda nam się pozyskać nowych darczyńców. Oczywiście kryzys nam nie sprzyja. Ale podkreślę, że chodzi o realizację niezwykle ważnej idei, która, mam nadzieję, z czasem zyska coraz większy rozmach i zasięg.

Muszę tutaj podkreślić świetną i budującą współpracę z obiema polskimi fundacjami, szczególnie na tle tego, czego doświadczam w Rzymie, pracując nad wieloma innymi projektami. Jestem niezwykle zbudowany i dumny, że jednak „Polak potrafi”. Prace nad utworzeniem Instytutu trwały zaledwie pół roku. Na początku myśleliśmy tylko o katedrze, ale szybko doszliśmy do realizacji idei Instytutu. Polskie fundacje: Świętego Mikołaja i Futura – Iuventa wykazały się wielką energią i świetną organizacją. Nasz Instytut ma naprawdę wielki potencjał rozwoju.

Jak będzie wyglądała 18 maja uroczystość inauguracyjna działalności Instytutu?

Inaugurację planujemy na godz. 17 w naszej Aula Minor. Niestety ze względu na obostrzenia związane z pandemią koronawirusa nie będzie wielu gości. Wśród nich znajdzie się m.in. kard. Stanisław Ryłko, archidiecezjalny bazyliki Matki Bożej Większej w Rzymie i abp Jan Romeo Pawłowski, szef III Sekcji Sekretariatu Stanu, delegat papieski ds. personelu dyplomatycznego Stolicy Apostolskiej, który przeczyta list papieża Franciszka z okazji inauguracji. Ponadto wykład wygłosi prof. Rémi Braque. Na bieżąco będziemy się łączyć online z przedstawicielami fundacji w Warszawie. Uroczystość będzie można śledzić na kanale Angelicum na You Tube.

Rozmowa ukazała się na portalu ekai.pl

KLIKNIJ i dołącz do grona fundatorów Instytutu Kultury Św. Jana Pawła II w Rzymie

Myśląc z Janem Pawłem II. Relacja z inauguracji Instytutu Kultury św. Jana Pawła II w Rzymie

List Papieża Franciszka na inaugurację Instytutu Kultury św. Jana Pawła II w Rzymie

Myśl Jana Pawła II jest zbyt ważna, by zamknąć ją w muzeum.
Przemówienie Dariusza Karłowicza na inauguracji Instytutu Kultury św. Jana Pawła II

Kard. Stanisław Ryłko: Instytut Kultury to bijące serce Uniwersytetu

O. Serge-Thomas Bonino OP: W duchu żywego tomizmu

Dariusz Karłowicz zaprasza do wspólnego budowania Instytutu Kultury Św. Jana Pawła II